

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 15.9.2010

KOM(2010) 478 v konečnom znení

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

Mládež v pohybe – podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí

{SEK(2010) 1048}

{SEK(2010) 1049}

{SEK(2010) 1050}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Navrhované odporúčanie je súčasťou iniciatívy *Mládež v pohybe*, ktorá je jednou z hlavných iniciatív EÚ na podporu stratégie Európa 2010. Cieľom iniciatívy *Mládež v pohybe* je „*zlepšiť výsledky a zvýšiť medzinárodnú atraktivitu vyšších vzdelávacích inštitúcií v Európe a celkovú kvalitu všetkých úrovní vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ, ktoré by spájali vysokú kvalitu a princíp rovnosti, prostredníctvom zvýšenia mobility študentov a účastníkov vzdelávania, a prispieť k zlepšeniu situácie v oblasti zamestnávania mladých ľudí*“¹.

Jednou z kľúčových línií činnosti v rámci iniciatívy *Mládež v pohybe* je podpora rozvoja nadnárodnej vzdelávacej mobility mladých ľudí. Vzdelávacia mobilita je významným spôsobom, akým môžu mladí ľudia **zlepšiť svoju budúcu zamestnateľnosť** a získať nové odborné kompetencie a zároveň posilniť svoj rozvoj ako aktívni občania. Mobilita im pomáha získať prístup k novým znalostiam a rozvíjať nové jazykové a medzikultúrne kompetencie. Európania, ktorí sa v mladosti zapojili do mobility ako študenti, sa neskôr s väčšou pravdepodobnosťou zapoja do mobility aj ako pracovníci. Zamestnávateľia tieto prínosy uznávajú a oceňujú. Vzdelávacia mobilita takisto prispela dôležitou mierou k tomu, že systémy a inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy sa stali otvorenejšie, európskejšie a medzinárodnejšie, prístupnejšie a efektívnejšie.²

EÚ má dlhodobú a uznávanú tradíciu v oblasti podpory vzdelávacej mobility prostredníctvom rôznych programov a iniciatív, z ktorých najznámejším je program Erasmus³. Vzdelávacia mobilita sa podporuje takisto prostredníctvom štrukturálnych fondov. Iniciatíva *Mládež v pohybe* podporí cieľ spočívajúci v tom, aby do roku 2020 mali všetci mladí ľudia v Európe možnosť stráviť čas svojho štúdia v zahraničí, vrátane odbornej prípravy na pracovisku.⁴

Prostredníctvom **zelenej knihy Komisie o vzdelávacej mobilitě** (júl 2009)⁵ sa začala verejná konzultácia o tom, ako čo najlepšie odstrániť prekážky mobility a zabezpečiť viac príležitostí na vzdelávanie v zahraničí. V rámci konzultácie bolo doručených viac ako 3 000 reakcií, vrátane reakcií národných vlád, regionálnych samospráv a ďalších zainteresovaných strán.⁶ Z týchto reakcií vyplýva, že **vo všetkých častiach vzdelávacieho systému** (vysokoškolské vzdelávanie, školy, odborné vzdelávanie a príprava (OVP)), ale takisto v oblasti neformálneho a informálneho vzdelávania, akým je napríklad dobrovoľnícka činnosť, existuje veľká motivácia **posilniť vzdelávaciu mobilitu**. Tieto reakcie zároveň potvrdzujú, že naďalej pretrvávajú mnoho prekážok mobility. Preto spolu s prijatím oznámenia o iniciatíve *Mládež*

¹ KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

² Pokiaľ ide o odkazy týkajúce sa štúdií a výskumu, pozri KOM(2009) 329.

³ Patrí sem: vysokoškolské vzdelávanie (Erasmus, Erasmus Mundus, Marie Curie) pre študentov, doktorandov a zamestnancov; vysokoškolské vzdelávanie a výskum (Marie Curie, mobilita v rámci sietí excelentnosti a technologických platforiem); z vysokoškolského vzdelávania do podnikov (stáže v rámci programov Erasmus a Marie Curie); odborné vzdelávanie a učni (Leonardo); stredoškolské vzdelávanie (Comenius), vzdelávanie dospelých a dobrovoľnícka práca starších občanov (Grundtvig); kultúrna sféra (program Kultúra); výmeny mládeže a dobrovoľnícka činnosť (Mládež v akcii); dobrovoľnícka činnosť (európska dobrovoľnícka služba v rámci programu Mládež v akcii); občianska spoločnosť (program Európa pre občanov) a prípravná akcia „Erasmus pre mladých podnikateľov“.
⁴ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/about/political/index_en.htm.

⁵ KOM(2009) 329.

⁶ Pokiaľ ide o analýzu doručených reakcií, pozri pracovný dokument útvarov Komisie SEK(2010) 1048.

v pohybe⁷ Komisia navrhuje **odporúčanie Rade o vzdelávacej mobilite** ako základ pre novú koordinovanú kampaň medzi členskými štátmi s cieľom definitívne odstrániť prekážky mobility. Pokrok sa bude monitorovať pomocou „**tabuľky výsledkov v oblasti mobility**“, ktorá umožní porovnať, ako členské štáty postupujú pri odstraňovaní týchto prekážok.

Toto odporúčanie nadväzuje na odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/613/ES z 10. júla 2001 týkajúce sa mobility študentov, osôb zúčastnených na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a školiteľov v Spoločenstve⁸. V odporúčaní boli členské štáty vyzvané, aby prijali vhodné opatrenia na odstránenie prekážok mobility týchto skupín. V tejto súvislosti sa od roku 2001 rozvíjali rôzne nástroje a boli prijaté rôzne politické iniciatívy:

- V decembri 2004 prijali Európsky parlament a Rada rozhodnutie o jednotnom rámci Spoločenstva pre transparentnosť kvalifikácií a schopností⁹ – Europass. Jednotlivci ho môžu dobrovoľne používať na zlepšenie spôsobu, ako v Európe sledovať svoju kvalifikáciu a svoje kompetencie a ako o nich informovať.
- Vzdelávacia mobilita môže takisto prispieť k bezproblémovému fungovaniu vnútorného trhu tým, že mladým Európanom umožní, aby pre svoj profesionálny život získali lepšie znalosti cudzích jazykov a medzikultúrne zručnosti. Tým sa zas môže uľahčiť uznávanie odborných kvalifikácií medzi členskými štátmi podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005¹⁰.
- V odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady č. 2006/961/ES z 18. decembra 2006 o nadnárodnej mobilite v rámci Spoločenstva na účely vzdelávania a odbornej prípravy bola navrhnutá Európska charta kvality mobility¹¹.
- Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie (EQF)¹² zavedený odporúčaním Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 začína fungovať ako pomôcka na porovnávanie s cieľom zabezpečiť väčšiu zrozumiteľnosť vnútroštátnych kvalifikácií v celej Európe.
- Zelená kniha Komisie z júla 2008 na tému Migrácia a mobilita: výzvy a príležitosti vzdelávacích systémov EÚ¹³ sa zaoberala otázkou, ako môžu politiky v oblasti vzdelávania lepšie riešiť problémy, ktoré prináša prisťahovalectvo a mobilita v rámci EÚ.
- Uznesenie Rady z 21. novembra 2008 o lepšom začlenení poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania¹⁴ sa venuje možnostiam mobility vo vzdelávaní a odbornej príprave, ako aj na trhu práce, a členské štáty sa v ňom vyzývajú, aby okrem iného zabezpečili pre všetkých občanov prístup k poradenským službám.

⁷ KOM(2010) 477.

⁸ Ú. v. ES L 215, 9.8.2001, s. 30-37.

⁹ Ú. v. EÚ L 390, 31.12.2004, s. 6 - 20.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22-142

¹¹ Ú. v. EÚ L 394, 31.12.2006, s. 5 - 9.

¹² Ú. v. EÚ C 111, 6.5.2008, s. 1-7.

¹³ KOM(2008) 423.

¹⁴ Ú. v. EÚ C 319, 13.12.2008, s. 4-7.

- V odporúčaní Rady z novembra 2008 o mobilite mladých dobrovoľníkov v rámci EÚ¹⁵ sa uznáva, že cezhraničná mobilita v Európe môže byť dôležitým nástrojom na podporu vzdelávania, zamestnanosti a regionálnej a sociálnej súdržnosti a nástrojom pomoci na zlepšenie vzájomného porozumenia a aktívneho zapojenia sa do spoločnosti. Odporúča sa v ňom, aby sa väčšiemu počtu mladých ľudí umožnilo vykonávať dobrovoľnícku činnosť v inej krajine EÚ.
- V komuniké z Bordeaux o posilnenej európskej spolupráci v oblasti odborného vzdelávania (kodanský proces) z decembra 2008¹⁶ a v súvisiacich záveroch Rady¹⁷ sa zdôraznilo, že v rámci systémov OVP treba podporovať mobilitu pracovníkov, vzdelávajúcich sa osôb a učiteľov z jedného vzdelávacieho systému do iného a z jednej krajiny do inej.
- V komuniké z konferencie európskych ministrov zodpovedných za vysokoškolské vzdelávanie v rámci európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (bolonský proces) z apríla 2009¹⁸ sa stanovuje cieľ, aby do roku 2020 minimálne 20 % absolventov vysokých škôl v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania absolvovalo časť štúdia alebo odbornej prípravy v zahraničí.
- V záveroch Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave („ET 2020“) z 12. mája 2009¹⁹ sa stanovil strategický cieľ, aby sa štúdium v zahraničí stalo „skôr pravidlom ako výnimkou“. Komisia bola vyzvaná, aby viedla vypracovanie návrhov na možné referenčné kritériá, aj pokiaľ ide o oblasť mobility, a najskôr sa zamerala na oblasť vysokoškolského vzdelávania, ako aj na preskúmanie možnosti stanovenia referenčných kritérií v oblasti odborného vzdelávania a mobility učiteľov.
- Podpora mobility patrila takisto k hlavným prioritám uvedeným v oznámení Komisie z júna 2009 o zamestnanosti pod názvom „Spoločný záväzok EÚ pre zamestnanosť“²⁰.
- V záveroch Rady z novembra 2009 o profesijnom rozvoji učiteľov a vedenia škôl²¹ boli členské štáty vyzvané, aby aktívne podporovali príležitosti, ktoré ponúkajú schémy výmeny a mobility na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni.
- Význam uznávania dobrovoľníckych činností sa takisto zdôraznil v rozhodnutí Rady 2010/37/ES z 27. novembra 2009 o Európskom roku dobrovoľníckych činností podporujúcich aktívne občianstvo (2011)²².

¹⁵ Ú. v. EÚ C 319, 13.12.2008, s. 8-10.

¹⁶ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bordeaux_en.pdf
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/council08_en.pdf

¹⁷ http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf

¹⁸ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/107622.pdf

¹⁹ KOM(2009) 275.

²⁰ Ú. v. EÚ C 302, 12.12.2009, s. 6-9.

²¹ Ú. v. EÚ L 17, 22.1.2010, s. 43-49.

²² Ú. v. EÚ L 17, 22.1.2010, s. 43-49.

- Treba podporovať takisto mobilitu mladých výskumných pracovníkov s cieľom zabezpečiť, aby EÚ nezaostávala za svojimi konkurentmi v oblasti výskumu a inovácie. V oznámení Komisie z 23. mája 2008 pod názvom „Lepšia kariéra a viac mobility: Európske partnerstvo pre výskumných pracovníkov“²³ sa navrhol súbor opatrení, aby výskumní pracovníci v celej EÚ mali možnosti na primeranú odbornú prípravu, atraktívnu kariéru a mobilitu bez prekážok, zatiaľ čo v záveroch Rady z 2. marca 2010 o mobilite a kariére európskych výskumných pracovníkov²⁴ sa určili konkrétne možnosti, ako zlepšiť mobilitu výskumných pracovníkov, a určilo sa niekoľko oblastí činnosti.

Vďaka týmto činnostiam sa dosiahlo mnoho pozitívnych výsledkov, ale ešte stále treba veľa urobiť. V stratégii Mládež v pohybe sa oznamujú **nové kľúčové opatrenia** týkajúce sa mobility mladých ľudí vo všetkých vzdelávacích kontextoch na európskej a vnútroštátnej úrovni, a zároveň sa prostredníctvom nej **posilňujú existujúce činnosti, zabezpečuje sa vykonávanie ďalších činností, pričom sa dodržiava zásada subsidiarity**. Je však zrejmé, že programy EÚ nemôžu samy osebe postačovať na dosiahnutie vysokých cieľov, ktoré sú v pozadí iniciatívy. Z tohto dôvodu by sa podpora v rámci programov EÚ mala doplniť mobilizovaním úsilia členských štátov a ďalších aktérov pri podpore vzdelávacej mobility. Dôležitý prvok sa bude týkať činností určovania a **odstraňovania prekážok mobility**.

Toto odporúčanie Rady poskytuje konkrétne usmernenia, pokiaľ ide o administratívne, inštitucionálne a právne prekážky vzdelávacej mobility mladých ľudí. Dopĺňa všeobecnejšie integrované usmernenia stratégie Európa 2020, najmä usmernenia politík zamestnanosti.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENIE VPLYVU

Európska únia má dlhodobú a vysoko uznávanú tradíciu v oblasti presadzovania a podpory vzdelávacej mobility – oblasti priamych a hmatateľných prínosov pre európskych občanov. Iniciatívy, ako napríklad program Erasmus, umožnili viac ako dvom miliónom ľudí študovať v inej krajine a získať formálne uznanie tohto štúdia. Aby sa toto uľahčilo, zaviedli sa praktické nástroje, vrátane Európskeho systému prenosu a započítavania kreditov (ECTS).

Vzdelávacia mobilita je však ešte stále pre príliš mnoho mladých ľudí v Európe nereálnou možnosťou. Pomerne málo mladých ľudí využíva výhody, ktoré prinášajú skúsenosti so štúdiom v zahraničí, a niektoré skupiny, napríklad mladí ľudia pochádzajúci zo znevýhodnených prostredí, sú v tejto oblasti veľmi málo zastúpení. Pretrvávajú jazykové, kultúrne, finančné, právne a administratívne prekážky, najmä mimo štruktúrovaných programov EÚ pre mobilitu. Napriek tomu, že mobilitu možno posilniť prostredníctvom dodatočných zdrojov na vnútroštátnej aj európskej úrovni (prostredníctvom existujúcich programov), viac finančných prostriedkov nebude samo osebe postačovať na uskutočnenie vízie mobility ako reálnej možnosti pre všetkých. Členské štáty musia vynaložiť väčšie úsilie na odstránenie prekážok, ktoré pretrvávajú na celoštátnej a regionálnej úrovni.

Existuje odporúčanie Rady z roku 2001 o mobilite študentov, osôb zúčastnených na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a školiteľov v Spoločenstve, ktoré sa však prestalo uplatňovať a v súčasnosti už nie je aktuálne. Je naliehavo potrebné toto odporúčanie

²³ KOM(2008) 317.

²⁴ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/113121.pdf

aktualizovať, preorientovať a oživiť, aby sa vzdelávacia mobilita podporovala ako „príležitosť pre všetkých“ mladých ľudí v Európe.

Ako prvý krok Európska komisia uverejnila v júli 2009 Zelenú knihu o *podpore vzdelávacej mobility mladých ľudí*.²⁵ Cieľom zelenej knihy bolo začať rozsiahlu verejnú konzultáciu s cieľom určiť najvýznamnejšie prekážky mobility a spôsoby, akými tieto prekážky prekonať. Na politickej úrovni existuje v Európe jasný konsenzus, pokiaľ ide o cieľ rozšíriť možnosti mobility na mladých ľudí. Účelom zelenej knihy bolo otvoriť diskusiu so zainteresovanými stranami a širokou verejnosťou o tom, ako dosiahnuť tieto ciele.

V zelenej knihe sa zdôraznili prínosy mobility pri podpore nadobúdania nových znalostí a zručností. Takisto sa v nej zdôraznil jej prínos k otvoreniu inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy širšej verejnosti a rôznym cieľovým skupinám vzdelávajúcich sa osôb, a tým jej prínos k posilneniu kvality vzdelávania a odbornej prípravy. Medzi ďalšími prínosmi bol uvedený boj proti izolácii, protekcionizmu a xenofóbii.

Verejná konzultácia sa skončila 15. decembra 2009 a stretla sa s veľkou odozvou. Celkovo bolo doručených 2798 on-line reakcií, najmä od mladých ľudí, a 258 písomných reakcií širokej škály zainteresovaných strán, vrátane orgánov členských štátov, Výboru regiónov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, regionálnych a miestnych orgánov, európskych a národných združení, sociálnych partnerov, akademickej obce a jednotlivcov.

Okrem uvedenej konzultácie sa uskutočnilo posúdenie vplyvu, pri ktorom sa zvažovali tri možnosti. Všetky tri možnosti sa sústreďujú na potrebu rozširovať a podporovať vzdelávaciu mobilitu prostredníctvom odstránenia prekážok (napr. prehodením vnútroštátnych právnych predpisov s cieľom umožniť prenositeľnosť grantov a pôžičiek, zlepšením procesov uznávania a validácie štúdia absolvovaného mimo domovskej krajiny, zlepšením poradenských služieb pre študentov a dobrovoľníkov, ktorí by chceli stráviť určitú dobu v zahraničí), ale rámec, pokiaľ ide o spôsoby, akými by sa malo postupovať, je pri každej možnosti odlišný:

Možnosť 1: žiadne opatrenia EÚ/ *status quo*;

Možnosť 2: odporúčanie Rady: Mládež v pohybe: Podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí;

Možnosť 3: nová otvorená metóda koordinácie pre vzdelávaciu mobilitu mladých ľudí.

V rámci posúdenia vplyvu sa dospelo k záveru, že možnosť 2 (odporúčanie Rady: Mládež v pohybe: Podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí) predstavuje najlepšiu kombináciu očakávaného vplyvu s vyváženými nákladmi a administratívnou záťažou.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Návrh plne rešpektuje zásady subsidiarity a neobsahuje žiadne záväzné právne prvky, ale odporúčania členským štátom o tom, ako odstrániť prekážky mobility a zvýšiť príležitosti na vzdelávaciu mobilitu pre všetkých mladých ľudí. Ponecháva sa na členské štáty, aby rozhodli, ako najlepšie dosiahnuť tento cieľ.

²⁵ KOM(2009) 329.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Náklady spojené s vykonávaním odporúčania členskými štátmi budú zahŕňať napríklad prispôsobenie právnych predpisov s cieľom zabezpečiť lepšiu prenositeľnosť grantov a pôžičiek a poskytovanie rozsiahlejších informácií o možnostiach mobility prostredníctvom kancelárií poskytujúcich profesijné a študijné poradenstvo. Očakáva sa, že administratívna záťaž, ktorú si bude vyžadovať sledovanie pokroku, bude všeobecne neutrálna, pretože sledovanie pokroku sa bude vykonávať v rámci širšej stratégie Európa 2020 a národných reformných programov, existujúcich opatrení pre strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) a stratégie EÚ pre mládež.

ODPORÚČANIE RADY

Mládež v pohybe – podpora vzdelávacej mobility mladých ľudí

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

keďže:

- (1) V oznámení Komisie z 3. marca 2010 pod názvom „Európa 2020 – európska stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“²⁶ sa ako jedna z priorít stanovuje rozvíjanie ekonomiky založenej na znalostiach a inováciách („inteligentný rast“), a vyzdvihuje sa hlavná iniciatíva („Mládež v pohybe“) s cieľom zlepšiť výsledky a zvýšiť medzinárodnú atraktivitu vyšších vzdelávacích inštitúcií v Európe a celkovú kvalitu všetkých úrovní vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ, ktoré by spájali vysokú kvalitu a princíp rovnosti, prostredníctvom zvýšenia mobility študentov a účastníkov vzdelávania, a prispieť k zlepšeniu situácie v oblasti zamestnávania mladých ľudí. Toto odporúčanie je súčasťou iniciatívy „Mládež v pohybe“.
- (2) Vzdelávacia mobilita, t. j. nadnárodná mobilita v záujme získavania nových zručností, je jedným zo základných spôsobov, ktorými mladí ľudia môžu posilniť svoje šance na získanie zamestnania v budúcnosti, ako aj svoj osobný rozvoj a aktívne občianstvo. Európania, ktorí sa v mladosti zapojili do mobility ako študenti, sa neskôr s väčšou pravdepodobnosťou zapoja do mobility aj ako pracovníci. Vzdelávacia mobilita môže prispieť k tomu, aby boli systémy a inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy otvorenejšie, európskejšie a medzinárodnejšie, prístupnejšie a efektívnejšie. Takisto môže posilniť konkurencieschopnosť Európy tým, že prispeje k budovaniu spoločnosti s vysokou úrovňou vedomostí²⁷.
- (3) Prínosy mobility sa zdôraznili v odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/613/ES z 10. júla 2001 týkajúcom sa mobility študentov, osôb zúčastnených

²⁶

KOM(2010) 2020.

²⁷

Pokiaľ ide o dôkazy o prínose mobility pre jednotlivcov, pozri napr. F. Maiworm a U. Teichler: Study Abroad and Early Career: Experiences of Former Erasmus Students, 2004; každoročné prieskumy študentskej siete Erasmus; Záverečné hodnotenie programov Spoločenstva Socrates II, Leonardo da Vinci II a eLearning; Analysis of the Effects of Leonardo da Vinci Mobility Measures on Young Trainees, Employees and the influence of socio-economic factors, 2007. Pokiaľ ide o systematický prínos mobility, pre oblasť vysokoškolského vzdelávania tento prínos potvrdila štúdia „The impact of Erasmus on European higher education: quality, openness and internationalisation“, dec. 2008, <http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/publ/impact08.pdf>.

Pozri aj Interim evaluation of Erasmus Mundus by CSES, jún 2007, http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/evalreport_en.pdf.

na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a školiteľov v Spoločenstve²⁸. V odporúčaní boli členské štáty vyzvané, aby prijali vhodné opatrenia na odstránenie prekážok mobility týchto skupín.

- (4) Právne ustanovenia týkajúce sa voľného pohybu pracovníkov v rámci Európskej únie sa zdôraznili v oznámení Komisie pod názvom „Potvrdenie významu voľného pohybu pracovníkov: práva a významné trendy“²⁹, ktoré bolo prijaté 13. júla 2010.
- (5) Od vydania odporúčania z roku 2001 sa v oblasti mobility mládeže mnoho dosiahlo. Nie všetky nástroje sa však využívajú v plnom rozsahu a pretrvávajú mnoho prekážok. Okrem toho sa za posledných desať rokov výrazne zmenil celkový kontext vzdelávacej mobility, okrem iného v dôsledku globalizácie, technického pokroku, vrátane informačných a komunikačných technológií (IKT) a silnejšieho dôrazu na zamestnateľnosť a na sociálny rozmer.
- (6) V novembri 2008 Rada vyzvala členské štáty, aby prijali cieľ spočívajúci v tom, že štúdium v zahraničí už nebude výnimkou, ale skôr sa postupne stane pravidlom pre všetkých mladých Európanov. Rada vyzvala Komisiu, aby stanovila pracovný plán na začlenenie opatrení na podporu cezhraničnej mobility do všetkých európskych programov a podporila členské štáty v ich úsilí o podporu mobility.³⁰
- (7) Komisia v júli 2009 uverejnila zelenú knihu o „podpore vzdelávacej mobility mladých ľudí“³¹, ktorou sa začala verejná konzultácia o mnohých otázkach, napríklad, ako čo najlepšie posilniť príležitosti mladých Európanov na mobilitu, aké pretrvávajúce prekážky mobility treba prekonať a ako môžu všetky zúčastnené strany spojiť sily v novom partnerstve pre vzdelávaciu mobilitu. Spätná väzba získaná v rámci tejto konzultácie, podobne ako stanoviská Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a Výboru regiónov, poskytla dôležité informácie pre toto odporúčanie.
- (8) Treba podporovať takisto mobilitu mladých výskumných pracovníkov s cieľom zabezpečiť, aby EÚ nezaostávala za svojimi konkurentmi v oblasti výskumu a inovácie. V oznámení Komisie z 23. mája 2008 pod názvom „Lepšia kariéra a viac mobility: Európske partnerstvo pre výskumných pracovníkov“³² sa navrhol súbor opatrení, aby výskumní pracovníci v celej EÚ mali možnosti na primeranú odbornú prípravu, atraktívnu kariéru a mobilitu bez prekážok, zatiaľ čo v záveroch Rady z 2. marca 2010 o mobilite a kariére európskych výskumných pracovníkov³³ sa určili konkrétne možnosti, ako zlepšiť mobilitu výskumných pracovníkov, a určilo sa niekoľko oblastí činnosti.
- (9) Toto odporúčanie sa vzťahuje na mladých ľudí vo všetkých kontextoch vzdelávania a odbornej prípravy, t. j. v škole, v odbornom vzdelávaní (v rámci školského vyučovania alebo učňovského vzdelávania), a v rámci vysokoškolského štúdia (na bakalárskej, magisterskej a doktorandskej úrovni), ako aj pri mládežníckych výmenách, dobrovoľníckych činnostiach alebo stážach, v Európskej únii alebo mimo

²⁸ Ú. v. ES L 215, 9.8.2001, s. 30-37.

²⁹ KOM(2010) 373.

³⁰ Závery Rady z 21. novembra 2008 o mobilite mladých (2008/C 320/03).

³¹ KOM(2009) 329.

³² KOM(2008) 317.

³³ Závery Rady z 2. marca 2010 o mobilite a kariére európskych výskumných pracovníkov.

nej. Hlavnou vekovou skupinou by boli mladí ľudia vo veku 16 až 35 rokov. Vzdelávacia mobilita sa považuje za dôležitú vo všetkých odboroch a oblastiach vrátane kultúry, vedy, technológií, umenia a športu a takisto pre mladých podnikateľov a výskumných pracovníkov. V zmysle tohto odporúčania učenie zahŕňa formálne, informálne a neformálne učenie.

- (10) Cieľom tohto odporúčania je podporiť členské štáty, aby presadzovali vzdelávaciu mobilitu mladých ľudí a odstraňovali prekážky, ktoré bránia napredovaniu v tejto oblasti. Zároveň toto odporúčanie plne rešpektuje ich právomoci v rámci ich vnútroštátnych právnych predpisov.
- (11) V odporúčaní sa členské štáty takisto vyzývajú, aby v plnej miere využívali potenciál existujúcich nástrojov na uľahčovanie mobility, najmä Chartu kvality mobility, Europass, dodatok k diplomu, Youthpass, Európsky kvalifikačný rámec, Európsky systém prenosu a započítavania kreditov a Európsky systém kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET).
- (12) Programy EÚ umožnili okrem významnej podpory mobility aj vypracovanie osvedčených postupov a nástrojov na úrovni EÚ, ktorých cieľom je uľahčiť mobilitu mladých ľudí vo všetkých kontextoch vzdelávania a odbornej prípravy.
- (13) Toto odporúčanie Rady poskytuje konkrétne usmernenia, pokiaľ ide o administratívne, inštitucionálne a právne prekážky vzdelávacej mobility mladých ľudí. Dopĺňa všeobecnejšie integrované usmernenia stratégie Európa 2020, najmä usmernenia zamestnanosti,

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

1) Informácie a poradenstvo týkajúce sa možností mobility

- a) Zlepšili kvalitu informácií a poradenstva týkajúceho sa vnútroštátnych a regionálnych možností mobility a dostupnosti grantov so zameraním na konkrétne skupiny vzdelávajúcich sa osôb v EÚ aj mimo nej. Členské štáty by mali využívať nové kreatívne a interaktívne spôsoby šírenia informácií, komunikácie a výmeny názorov a skúseností s mladými ľuďmi, vrátane využívania IKT a sociálnych sietí.
- b) Zabezpečili dobrú dostupnosť informácií pre všetkých mladých ľudí, ktorí majú záujem o vzdelávaciu mobilitu, napr. prostredníctvom centrálnych internetových portálov, podporných centier (napr. „európskych kancelárií“) a poradenských služieb na inštitucionálnej úrovni. Využívanie služieb založených na internete by mohlo byť takisto užitočné. V tejto súvislosti sa odporúča používať sieť Euroguidance³⁴.
- c) Spolupracovali s Komisiou na ďalšom rozvoji portálu PLOTEUS venovanému možnostiam vzdelávania, najmä zvýšením počtu vnútroštátnych informačných zdrojov, ku ktorým môžu mať občania priamy prístup prostredníctvom viacjazyčného rozhrania PLOTEUS.

³⁴ <http://www.euroguidance.net>

- d) Podporovali národné a regionálne agentúry pri zabezpečovaní integrovanej spolupráce so stranami zainteresovanými na vzdelávacej mobilite s cieľom zabezpečiť zrozumiteľný, konzistentný a jednoduchý tok informácií.

2) Motivovanie k účasti na činnostiach zahŕňajúcich nadnárodnú mobilitu

- a) Zdôrazňovali pridanú hodnotu vzdelávacej mobility, pokiaľ ide o rozvoj odborných a medzikultúrnych zručností a budúcu zamestnateľnosť, najmä v súvislosti s rastúcou globalizáciou trhu práce.
- b) Podporovali vytváranie sietí medzi agentúrami, regionálnymi a miestnymi orgánmi, verejnými službami zamestnateľnosti, inštitúciami, mládežníckymi organizáciami, výskumnými pracovníkmi, učiteľmi, školiteľmi a mladými pracovníkmi, politickými činiteľmi, zamestnávateľmi a mladými ľuďmi s cieľom zabezpečiť koordinovaný prístup k motivovaniu mladých ľudí.
- c) Podporovali „vzájomnú výmenu“ medzi vzdelávajúcimi sa osobami, ktoré sa zúčastnili na mobilite, a vzdelávajúcimi sa osobami, ktoré sa do mobility doposiaľ nezapojili, s cieľom zvýšiť motiváciu. Fórum pre takéto vzájomné výmeny môžu poskytovať dni otvorených dverí v inštitúciách, ktoré podporujú mobilitu.
- d) Propagovali hodnotu vzdelávacej mobility pre študujúcich, ich rodiny a zamestnávateľov začlenením mobility do študijných plánov alebo programov odbornej prípravy pri každej vhodnej príležitosti. Možnosti krátkodobej mobility môžu takisto pomôcť presvedčiť viac mladých ľudí, aby sa zúčastňovali na mobilite.

3) Príprava možností mobility, najmä pokiaľ ide o znalosti cudzích jazykov

- a) Uznali význam učenia sa cudzích jazykov v raných fázach vzdelávania. Jazyková a kultúrna príprava na mobilitu by sa mala stať hlavnou súčasťou študijných plánov vo všeobecnom aj odbornom vzdelávaní.
- b) Využívali kreatívnejšie metódy vo vyučovaní cudzích jazykov, vrátane IKT. Osobitná pozornosť by sa mala venovať znevýhodneným vzdelávajúcim sa osobám a ich špecifickým potrebám.
- c) Posilňovali nadobúdanie základných elektronických zručností (digitálnych kompetencií) u mladých ľudí s cieľom zabezpečiť, aby si mohli svoju mobilitu pripraviť v optimálnych podmienkach.
- d) Podporovali rozvoj partnerstiev a výmen medzi vzdelávacími inštitúciami na účely lepšej prípravy obdobi mobility.

4) Právne a inštitucionálne prekážky súvisiace s obdobím vzdelávania v zahraničí

- a) Zaoberali sa právnymi otázkami, v dôsledku ktorých vznikajú problémy spojené so získaním víz a povolení na pobyt pre občanov tretích krajín, ktorí chcú využiť možnosti vzdelávania v niektorom členskom štáte.
- b) Zaoberali sa otázkami vyplývajúcim z rôznych právnych predpisov v celej Európskej únii, pokiaľ ide o účasť neplnoletých osôb na programoch mobility.

- c) Stanovili jasné systémy pre učňov, ktorí sa zúčastňujú na mobilite. S cieľom posilniť mobilitu učňov, ako aj mladých výskumných pracovníkov, a odstrániť neistotu by členské štáty mali zabezpečiť zodpovedajúce úrovne ochrany, pokiaľ ide o poistenie, pracovné normy, požiadavky týkajúce sa ochrany zdravia a bezpečnosti, opatrenia v oblasti daní, sociálneho zabezpečenia a dôchodku.
- d) Aktívne podporovali programy vzdelávania a odbornej prípravy vypracované a poskytované v spolupráci s inštitúciami v iných krajinách. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby vnútroštátne právne predpisy neboli prekážkou pre spoločné programy a diplomy vo vzdelávaní a odbornej príprave, napr. predpisy, v ktorých sa stanovuje, že programy sa musia poskytovať a hodnotiť v národnom jazyku.
- e) Znížili administratívnu a právnu záťaž s cieľom podporovať vzdelávaciu mobilitu do a z Európskej únie. Vzdelávacía mobilita medzi EÚ a ostatnými časťami sveta by sa mohla uľahčiť pomocou väčšej spolupráce a partnerstiev s tretími krajinami, dohôd medzi príslušnými orgánmi v členských štátoch a bilaterálnych dohôd medzi inštitúciami.

5) Prenositel'nosť grantov a pôžičiek

- a) Zabezpečili prenositeľnosť grantov, pôžičiek a prístupu k dávkam s cieľom podporovať vzdelávaciu mobilitu mladých ľudí.

6) Kvalita mobility

- a) Využívali existujúce charty, ako napríklad Európsku chartu kvality mobility, s cieľom zabezpečiť vysoko kvalitnú mobilitu a posúdiť zavedenie postupov zaisťovania kvality pre všetky aspekty mobility.
- b) Podporovali nepretržitý dialóg a jednoznačné dohody medzi vysielajúcimi a hostiteľskými inštitúciami, napríklad uplatňovaním dohôd o vzdelávaní. Podporovali transparentné výberové konania, vzájomnú výmenu a štruktúrovanú podporu vzdelávajúcich sa osôb.
- c) Zabezpečili mechanizmy na pravidelné podávanie správ, hodnotenie a poskytovanie spätnej väzby s cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu mobility.
- d) Podporovali programy poradenstva a vzájomného učenia na účely začlenenia študujúcich, ktorí sa zúčastňujú na mobilite, v hostiteľskej krajine/inštitúcii.
- e) Podporovali poskytovanie vhodných a cenovo dostupných zariadení pre študujúcich, ktorí sa zúčastňujú na mobilite.
- f) Poskytovali poradenstvo pre vzdelávajúce sa osoby, ktoré sa zúčastnili na mobilite, akým spôsobom by mohli využiť kompetencie nadobudnuté počas pobytu v zahraničí. Poskytovali pomoc pri ich opätovnom začlenení po dlhodobom pobyte v zahraničí.

7) Uznávanie vzdelávacích výstupov

- a) Zabezpečili zavedenie a využívanie existujúcich nástrojov EÚ, ktoré uľahčujú prenos a validáciu vzdelávacích výstupov v rámci mobility medzi členskými štátmi (ako

napríklad Europass mobilita, Youthpass, ECTS, ECVET, EQF, ako aj budúci európsky pas zručností). Tieto nástroje by sa mali takisto lepšie propagovať, najmä medzi zamestnávateľmi.

- b) Zlepšili postupy a usmernenia na validáciu a uznávanie informálneho aj neformálneho vzdelávania s cieľom uľahčiť väčšiu mobilitu (napríklad dobrovoľnícke a mládežnícke činnosti).
- c) Venovali pozornosť validácii a uznávaniu vedomostí, zručností a kompetencií nadobudnutých počas období mobility v zahraničí (napríklad znalosti cudzích jazykov).
- d) Stanovili viditeľné kontaktné miesta, kde si jednotlivci po návrate zo zahraničia môžu nechať uznať a osvedčiť svoju kvalifikáciu.

8) Znevýhodnené vzdelávajúce sa osoby

- a) Poskytovali znevýhodneným študujúcim cieleňé informácie o programoch a podpore prispôsobenej ich špecifickým potrebám.
- b) Rozvíjali „kultúru mobility“, t. j. začleňovanie možností mobility do všetkých vzdelávacích kontextov so zapojením učiteľov, školiteľov, pracovníkov s mládežou atď. Bude to prínosom pre všetky vzdelávajúce sa osoby a najmä pre znevýhodnené skupiny, ktoré môžu mať pocit vylúčenia z príležitostí na mobilitu.

9) Partnerstvá a financovanie

- a) Podporovali partnerstvá v oblasti mobility so zúčastnenými stranami z verejnej a súkromnej sféry, ktorí pôsobia na miestnej úrovni. V tejto súvislosti môžu byť cennými partnermi obchodné komory, obchodné združenia a MVO. Okrem toho by sa mali posilniť siete škôl a univerzít slúžiace na výmenu informácií, novínok a skúseností.
- b) Podnecovali regionálne orgány, aby zohrávali významnejšiu úlohu v podporovaní mobility prostredníctvom využívania existujúcich sietí a vytvárania nových partnerstiev.
- c) Podnecovali aktívnu spoluprácu a komunikáciu (vrátane zvyšovania informovanosti a propagácie hodnoty mobility) medzi odvetviami vzdelávania a podnikania, pretože účasť podnikov je významným faktorom pri posilňovaní mobility mládeže, napríklad prostredníctvom poskytovania stáží. Poskytovali stimulačné príspevky, akými sú napríklad osobitné granty pre podniky, v súlade s právnymi predpismi EÚ s cieľom podporiť ich účasť na poskytovaní miest pre stáže a učňovskú prax.
- d) Zabezpečili súdržnosť a doplnkovosť národných a európskych programov na účely vytvorenia synergií a zvýšenia efektívnosti programov mobility.

10) Úloha šíriteľov

- a) Podporovali využívanie „šíriteľov“, akými sú napríklad učitelia, školitelia, pracovníci s mládežou a mladí ľudia, ktorí sa už zúčastnili na mobilite, aby inšpirovali a motivovali mladých ľudí k mobilite. Podnecovali zamestnávateľov

v oblasti vzdelávania, aby uznávali a odmeňovali záujem učiteľov, školiteľov a mladých pracovníkov o účasť na vzdelávacej mobilite. Propagovali a podporovali mobilitu učiteľov školiteľov a pracovníkov s mládežou ako príležitosť na odborný rast.

- b) Podporovali mobilitu ako súčasť odbornej prípravy učiteľov, školiteľov a pracovníkov s mládežou.

11) Sledovanie pokroku – „Tabuľka výsledkov v oblasti mobility“

- a) Podávať Komisii správy o pokroku pri odstraňovaní prekážok mobility v širšom rámci stratégie Európa 2020 a národných reformných programov, existujúcich opatrení pre strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) a stratégie EÚ pre mládež. Bude to slúžiť ako základ na posúdenie pokroku dosiahnutého v členských štátoch každé dva roky vo forme „tabuľky výsledkov v oblasti mobility“.
- b) Zlepšili dostupnosť a kvalitu vnútroštátnych štatistických zdrojov týkajúcich sa nadnárodnej mobility mladých ľudí,

BERÚ TÝMTO NA VEDOMIE ZÁMER KOMISIE:

- (1) Využívať a posilňovať programy EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže, akými sú napríklad Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo, Comenius, Grundtvig, Mládež v akcii, Tempus a Marie Curie, ako aj štrukturálne fondy a najmä Európsky sociálny fond s cieľom rozšíriť a obohatiť vzdelávacie príležitosti mladých ľudí ako celku. Podnecovať aktívne zapojenie mladých ľudí do spoločnosti a zlepšiť ich situáciu, pokiaľ ide o zamestnanosť.
- (2) Prispiet' k úsiliu členských štátov na podporu vzdelávacej mobility vykonaním koordinovanej revízie existujúcich programov v záujme rozvíjania integrovaného prístupu počas budúceho finančného rámca (2010 – 2020) na podporu stratégie Mládež v pohybe.
- (3) Poskytovať orgánom verejnej moci a zainteresovaným stranám v členských štátoch usmernenia týkajúce sa judikatury Európskeho súdneho dvora v oblastiach, ako napríklad prístup k vzdelávacím inštitúciám, uznávanie diplomov, prenositeľnosť grantov a pôžičiek a v súvislosti s inými právami vzdelávajúcich sa osôb počas obdobia ich mobility v hostiteľskej krajine alebo v krajine pôvodu.
- (4) Zlepšovať štatistický rámec na meranie a sledovanie pokroku pri odstraňovaní prekážok mobility.
- (5) Vyhodnotiť pokrok dosiahnutý pri odstraňovaní prekážok mobility po prvých štyroch rokoch vykonávania odporúčania (do konca roku 2014).

V Bruseli

*Za Radu
predseda*